

всі визначені методичні засади, тісно взаємопов'язані між собою, створюють теоретично обґрунтовану і практично апробовану основу технології.

Література

1. Грицай Н. Б. Сучасні технології навчання у методичній підготовці майбутніх учителів біології. *Педагогічні науки*. Вип. 30. С. 40-48.
2. Осипова И.В. Подготовка студентов профессионально-педагогического вуза к дидактическому технологическому творчеству: дис...канд. пед. наук: 13.01.01. 413.00.08 / Екатеринбург, 1997. 231 с.
3. Стрельников В. Ю. Брітченко І. Г. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ. Полтава: ПУЕТ, 2013. 309с.

УДК 614.23/.252.1:615.83:616-08-039.76

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Ллюха Л. М., кандидат біологічних наук, доцент

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Зниження показників здоров'я різних категорій населення України, особливо дітей, вказує на необхідність розширення чисельності і якості підготовки сучасних висококваліфікованих фахівців з фізичної культури і спорту з посиленням оздоровчо-профілактичним акцентом. Медичні установи, що функціонують на даний час у вигляді санаторних шкіл, кабінетів ЛФК, лікарсько-фізкультурних диспансерів не забезпечують повне охоплення школярів, що мають потребу у фізичній реабілітації здоров'я, так як займаються в основному стійкими формами відхилень, травм і захворювань. Ураховуючи теперішній стан перебудови системи освіти до міжнародних вимог, є необхідність ширшого розкриття актуальних питань становлення наукової та освітньої спеціальності «фізична реабілітація» в Україні [1].

Державою на законодавчому рівні гарантовано право на освіту осіб з особливими освітніми потребами (Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту» й інші). За даними ДНУ «ІОА», за чотири останні роки в Україні кількість учнів, які навчаються в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти, збільшилася у 4,5 рази. Позитивним є відкриття інклюзивно-ресурсних центрів (далі – ІРЦ), створених з метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами віком від 2 до 18 років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, в тому числі, у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти. Таким чином, сегмент інклюзивної освіти зростає, а діти з особливими освітніми потребами дістали можливість отримати рівний зі своїми однокласниками та однолітками доступ до якісної освіти [7].

Ураховуючи, що учні більшу частину часу перебувають в школі, здійснюючи навчання, корекцію порушень і збереження здоров'я доцільно проводити безпосередньо в цій державній установі в групах здоров'я. При цьому, робота повинна проводитися дипломованими (сертифікованими) фахівцями з фізичної реабілітації або методистами ЛФК з вищою фізкультурною освітою, або фахівцями адаптивної фізкультури, так як потрібен ретельний медико-педагогічний контроль навантажень, що застосовується до дітей, віднесених до спецгрупи, чітке знання клініки і протипоказань при тому чи іншому захворюванні, відхиленні, травмі. Критерієм ефективності роботи спецгруп по відновленню здоров'я школярів є річний відсоток поліпшень і одужань дітей, підтверджений лікарями-фахівцями дитячої поліклініки [2, 3].

За проведеними розрахунками потреба у педагогічних працівниках в Україні на найближчі роки складає 47 тис. осіб щорічно. Її приріст до 2019 р. становив 2,5 тис.

працівників. Прогнозована потреба у педагогічних працівниках за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» становить 2 775 осіб або 5,9 % як за ступенем бакалавр так і магістр [7].

У нашому ЗВО готують спеціалістів за напрямками 016.03 Спеціальна освіта (ортопедагогіка) та 091 Біологія (спортивна фізіологія та реабілітація). На різних етапах становлення цієї спеціальності, вказаний термін мав різні значення, а саме: реабілітація, лікувальна фізична культура (ЛФК), фізична реабілітація та фізична терапія. Програма навчання спрямована на підготовку фахівців-реабілітологів, що володіють навичками роботи в реабілітаційних центрах, освітніх і спортивних організаціях. Основний акцент зроблений на навчання різним підходам реабілітації людей, що мають обмеження здоров'я, які мають потребу в особливих формах фізичної активності. Теоретичний і практичний напрямок підготовки направлений на забезпечення реабілітації при хворобах кістково-м'язової системи, травмах, після перенесених оперативних втручань на різних органах, особливостей реабілітації дітей та людей похилого віку. На думку багатьох авторів [2 - 6], фізична реабілітація, яка перебуває на стику галузей фізичного виховання і охорони здоров'я і має на меті максимальне відновлення функціональних можливостей організму людини після перенесених травм чи захворювань шляхом використання фізичних вправ, на теперішній час посідає одне з основних місць у комплексі реабілітаційних заходів.

У процесі проходження педагогічної практики в закладах загальної середньої освіти студенти проводять з дітьми спеціальні фізкультхвилинки, корекційні рухливі ігри, сеанси лікувального масажу, коригуючу гімнастику, уроки здорового способу життя та інші заходи, аналізують спільні інноваційні авторські програми кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації.

Слід так само відзначити, що наші випускники за спеціалізацією «Фізична реабілітація» щорічно працевлаштовуються і успішно працюють в ДНЗ, в школах зі спецгрупами, і так само працюють з різними категоріями населення в фітнесклубах, спортивних та медичних закладах.

Результати проведеного дослідження свідчать про те, що фізична терапія як наукова та освітня сфера є продуктом розвитку кількох галузей, зокрема лікувальної фізичної культури, фізичної реабілітації, кінезіотерапії, працетерапії, та прикладних сфер – масажу, фізіотерапії, механотерапії, гідрокінезотерапії, ортопедії. Подальша інтеграція України у світовий освітній простір сприяла формуванню спеціальності «фізична реабілітація», «фізична терапія, ерготерапія».

Література

1. Белікова Н. О. Підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної діяльності: теорія та методика : [монографія] / Белікова Наталія Олександрівна. – К. : ТОВ “Козарі”, 2012. – 584 с.
2. Брич В. В., Грига М. М. Стан підготовки фахівців з фізичної терапії/реабілітації, які займаються практичною діяльністю, до забезпечення комплексної реабілітації населення / УКРАЇНА. ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ. 2019. № 4(57). С. 46-51.
3. Вовканич А. С. Підготовка фахівців з фізичної реабілітації у контексті розвитку освіти у галузі фізичного виховання і спорту / А. С. Вовканич // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні. – 2010. – Вип. 7. – С. 37-42.
4. Герцик А. М. Фахівець з фізичної реабілітації, чи фізичний терапевт: національне та міжнародне тлумачення назв професій / А. М. Герцик // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2010. – № 10. – С. 21-24.
5. Гук С.В. Професійні функції фахівця з фізичної реабілітації. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2013;14:66-70.
6. Д'яченко Т.В. Етичні та моральні вимоги до професії фізичного реабілітолога та реалізація положень Болонської декларації // Педагогіка, психологія та медико-

- біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наук. Монографія за ред. проф. Єрмакова С. С. – Харків: ХДАДМ (ХХП), 2006. – № 3. – С.23-27.
7. Освіта в Україні: виклики та перспективи. Інформаційно-аналітичний збірник. Київ, 2020.

УДК 159.953.4

ВИКОРИСТАННЯ ПРИЙОМІВ МНЕМОТЕХНІКИ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ УСПІШНОСТІ УЧНІВ 7 КЛАСУ

Калініченко М. М., студентка

Шмиголь І. В., кандидат педагогічних наук

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Питання мнемотехніки дуже актуальне при вивченні біології в школі, оскільки у ній дуже багато складної термінології та великі об'єми теоретичного матеріалу. Учням важливо побудувати чіткі зв'язки між ними, а тим більше запам'ятати на тривалий час. Інструменти мнемотехніки дозволяють застосовувати систему образів, завдяки яким учні із задоволенням вивчають біологію. Образи допомагають зрозуміти навчальний матеріал та легко його відтворити при роботі на уроці [2:26]. Це підвищує пізнання, навчальні досягнення, інтерес до вивчення біології тощо.

У сучасному трактуванні мнемотехніка – це система прийомів та методів, яка дозволяє запам'ятовувати великі обсяги інформації, яка важлива в тій чи іншій галузі. Також термін ще трактується як практичне використання методів, що визначені в даній конкретній мнемотехніці [1:846].

Мнемотехніка на досить хорошому рівні науково обґрунтована та досліджена як з точки психології, так і з точки педагогіки. Та не зважаючи на таку теоретичну базу досліджуваного поняття, його методичне забезпечення потребує більш ґрунтовної розробки в плані методології природничих дисциплін.

Метою дослідження було з'ясувати ефективність запропонованих методик використання прийомів мнемотехніки на уроках біології у 7 класі.

На початку дослідження було проведено анкетування учнів для з'ясування того, чи відчують учні 7 класу труднощі із запам'ятовуванням нових біологічних термінів, в чому саме полягають ці труднощі, яким методом користуються учні для запам'ятовування нових термінів, чи знають вони поняття «мнемотехніка».

За результатами анкетування 88% учнів стикаються з труднощами запам'ятовування нового матеріалу і лише 12% не відчують складнощів. Основними причинами виникнення труднощів виявилися: брак часу, великий обсяг інформації з предметів, відсутність інтересу і бажання вчитися.

У ході проведення уроків біології для учнів 7 класу було застосовано наступні прийоми мнемотехніки:

- утворення смислових фраз із початкових літер інформації, яку потрібно запам'ятати, кодування по співзвуччю, символізації;
- прийом візуальних асоціацій (мнемонічних картинок, таблиць).

З метою з'ясування ефективності використання прийомів мнемотехніки було проведено аналіз зміни рівня механічного запам'ятовування (асоціативної пам'яті) учнів 7 класу до та після впровадження прийомів мнемотехніки на уроках біології (табл. 1).

Таблиця 1. Рівень розвитку механічної (асоціативної) пам'яті в учнів 7 класу, %

Період	Низький	Середній	Достатній	Високий
До	4%	32%	52%	12%
Після	0%	16%	60%	24%